PROVINCIE UTRECHT

EUROPA INVESTEERT IN DE PROVINCIE UTRECHT

OVERZICHT 2015-2020

PROVINCIE-UTRECHT.NL

INLEIDING

Europese investeringen zijn van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van de Utrechtse kennis en economie. Om beter inzicht te krijgen in de Europese geldstromen naar de provincie Utrecht, heeft de provincie een onderzoek laten uitvoeren door het bureau ERAC*. ERAC heeft circa 80% van alle subsidies en leningen geïnventariseerd die tussen 2014 en 1 december 2020 verleend zijn aan partijen in de provincie Utrecht. Deze brochure presenteert de resultaten van dat onderzoek op hoofdlijnen.

* Het volledige rapport is te vinden op www.provincie-utrecht.nl/europa

EUROPESE INVESTERINGEN **ZORGEN VOOR BANEN**

Vanaf het begin van de programmaperiode 2014-2020 tot de peildatum 1 september 2020 is bijna **€ 724 mln.** Europese subsidie toegekend aan **1.205 verschillende organisaties** in Utrecht. Deze organisaties dragen met 2.611 projectdeelnames bij aan het realiseren van **2.355 projecten.**

De Europese subsidie lokt bij deze organisaties een **investeringsimpuls** uit van **€ 984,4 mln.** en een **werkgelegenheidseffect** in Utrecht van ruim **13.511 banen.**

Utrechtse bedrijven hebben **1.275 keer** Europese subsidie ontvangen, waarvan het **538 keer** ging om het **MKB**.

Naast deze projectgebonden subsidies hebben Utrechtse landbouwers nog bijna **€ 185 mln.** aan directe steun ontvangen.

Per inwoner hebben de organisaties in de provincie Utrecht in de huidige programmaperiode **€ 564 subsidie** ontvangen. Alleen in Groningen (€ 833) was dat meer.

Buiten de bovengenoemde subsidies heeft de Europese Investeringsbank (EIB) **€ 1,78 miljard aan directe leningen** (€ 1.167 mln.) **en garanties** (ruim € 608 mln.) verstrekt aan organisaties in de provincie Utrecht.[1]

[1] De leningen en garanties vallen buiten de analyses van ERAC die verder in deze brochure worden gepresenteerd.

EUROPA VERSTERKT
UTRECHTSE KENNISCLUSTER

De provincie Utrecht heeft de grootste kennisconcentratie in Nederland. Utrechtse kennisinstellingen trekken dan ook de meeste Europese subsidies aan.

Bijna 80% van de aan Utrecht verstrekte Europese subsidies komt uit het onderzoek- en innovatieprogramma Horizon 2020.

62% van de EU-subsidies in de provincie Utrecht wordt verstrekt aan onderzoek- en opleidingsinstellingen.

De grootste ontvangers van de Europese subsidies in de provincie Utrecht:

- Universiteit Utrecht: ruim € 214 mln.
- Universitair Medisch Centrum Utrecht: ruim € 100 mln.
- Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I): ruim € 77 mln.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM): ruim € 28 mln.
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI): bijna € 13 mln.
- Prinses Maxima Centrum Voor Kinderoncologie: bijna € 13 mln.

EUROPESE PROGRAMMA'S

Aandeel verschillende programma's in totaalvolume aan Europese projectsubsidies in de provincie Utrecht in de periode 2015 t/m 2020:

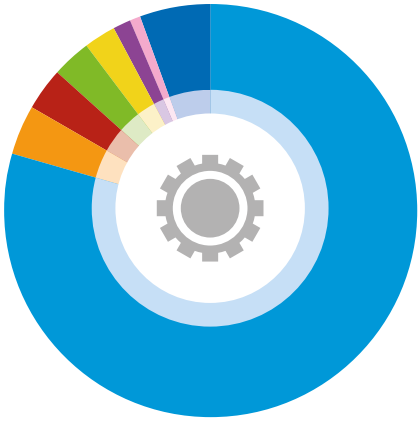

Horizon 2020	€ 575,73 mln.	79,50%
Kansen voor West II (OP West)	€ 28,52 mln.	3,94%
ESF	€ 24,18 mln.	3,34%
Erasmus+	€ 22,08 mln.	3,05%
ELFPO/POP3	€ 18,46 mln.	2,55%
EUROSTARS	€ 9,71 mln.	1,34%
LIFE	€ 6,25 mln.	0,86%
Overige Europese programma's	€ 38,90 mln.	5,42%

TOTAAL **€ 723,83 mln.**

IN DE **PRAKTIJK**

3R TOXFLOW
Dierproefvrij onderzoek voor de petrochemische industrie

Nederland loopt, samen met het Verenigd Koninkrijk, voorop in het beleid om te komen tot dierproefvrij onderzoek. Doel is om dit in 2025 bereiken. De petrochemische industrie, vertegenwoordigd door Shell, gaat de uitdaging aan om ook voor die sector tot goede alternatieven voor dierproeven te komen. Door de strenge regels die de Europese Unie stelt vanuit REACH (Registratie, Evaluatie, Autorisatie en Restrictie van Chemicaliën) ligt het aantal dierproeven nu erg hoog in deze sector.

Met de Universiteit Utrecht, Wageningen Universiteit Research , Hogeschool Utrecht en de gespecialiseerde bedrijven PamGene en Vivaltes is een consortium opgezet om in vier jaar tijd te komen tot een nieuwe onderzoeksaanpak. Deze dierproefvrije onderzoeksmethoden moeten voldoen aan de vereisten die zijn vastgelegd in REACH. De nieuwe aanpak moet ook sneller leiden tot resultaat en een stuk goedkoper zijn dan de onderzoeken met dierproeven.

Het plan is om de gevalideerde onderzoeksaanpak uit te rollen naar de laboratoria in en om de universiteitscampussen van Utrecht en Wageningen. Naar verwachting zal dat zorgen voor 250 hoog-gekwalificeerde banen in 2025.

De EU-bijdrage uit het programma EFRO Kansen voor West II bedraagt € 439.000. De publieke cofinanciering is € 1.207.200 en de private cofinanciering € 2.216.800. Het project loopt van 2017 tot en met 2021.

www.kansenvoorwest2.nl/en/projecten/3r-toxflow

Foto: Ivar Pel

Foto: Ivar Pel

IN DE **PRAKTIJK**

EBUSSED
Van diesel naar elektrische bussen door kennis uit te wisselen

Een complete busvloot omschakelen van diesel naar elektrisch, hoe doet een regio dat? Dit is de vraag achter het project eBussed: Building Capacities for an European-wide E-bus Deployment. Het project verbindt verschillende regio's aan elkaar die allemaal de ambitie hebben hun bussen om te schakelen van diesel naar elektrisch.

Partners in het project zijn Hogeschool Utrecht, Centre of Expertise Smart Sustainable Cities, Provincie Utrecht, Turku University of Applied Sciences, Gemeente Hamburg, Provincie Livorno, Transport Malta en Tolna County. De partners uit de verschillende regio's wisselen kennis en ervaringen uit. Elke Europese regio levert in 2022 een actieplan in met de belangrijkste bevindingen en leerpunten rondom de overgang naar elektrisch openbaar vervoer. De provincie Utrecht zal de uitkomsten gebruiken voor de nieuwe aanbesteding van het openbaar vervoer in de periode vanaf 2023.

Het project is onderdeel van het Interreg Europe-programma en wordt door de Europese Commissie mogelijk gemaakt met een bijdrage van € 1,5 miljoen. Voor de regio Utrecht is de subsidiebijdrage € 250.000. Het project loopt van 2019 tot en met 2023.

www.interregeurope.eu/ebussed

EUROPA STEUNT

UTRECHTSE INNOVATIES IN HEALTHY URBAN LIVING

EUROPA STEUNT UTRECHTSE LIFE SCIENCES EN HEALTH

Alle projecten die Europese subsidie ontvangen zijn gecategoriseerd naar economische topsector volgens het nationaal topsectorenbeleid. Economische projecten die niet onder deze sectoren geplaatst konden worden, zijn ingedeeld onder 'Niet van toepassing (economisch)'. De niet-economische projecten zijn weergegeven in de tabel als 'Niet gecategoriseerd'.
In de provincie Utrecht is er vooral veel Europese steun voor de topsector Life Sciences & Health.

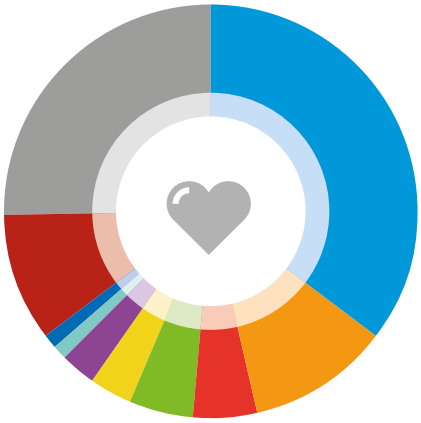

Topsector	Europese subsidie	Percentage
Life Science en Health	€ 257.342.210	35,55%
High Tech Systemen en Materialen (HTSM)	€ 79.144.434	10,93%
Energie	€ 36.848.712	5,09%
Water en Maritiem	€ 35.835.084	4,95%
Chemie	€ 24.987.793	3,45%
Agrofood	€ 20.202.995	2,79%
Logistiek	€ 7.894.757	1,09%
Tuinbouw en Uitgangsmaterialen	€ 6.947.493	0,96%
Niet van toepassing (economisch)	€ 72.783.181	10,06%
Niet gecategoriseerd (niet-economisch)	€ 181.839.728	25,12%

TOTAAL **€ 723.826.389**

EUROPA STEUNT INCLUSIEF, GEZOND EN DUURZAAM UTRECHT

De Europese Unie heeft zeven grote maatschappelijke uitdagingen gedefinieerd: de Grand Societal Challenges. De Europese subsidies in de provincie Utrecht dragen vooral bij aan de uitdagingen 'Europa in een veranderende wereld: inclusieve, innovatieve en reflectieve maatschappijen' en 'Gezondheid, demografische veranderingen en welzijn'.

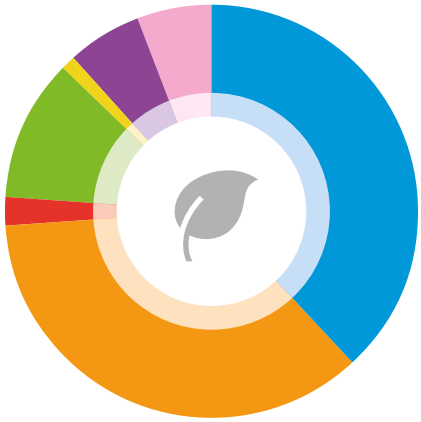

Grand Societal Challenge	Europese subsidie	Percentage
Europa in veranderende wereld: inclusieve, innovatieve en reflectieve maatschappijen	€ 276.022.488	38,13%
Gezondheid, demografische veranderingen en welzijn	€ 259.387.976	35,84%
Intelligent, groen en geïntegreerd vervoer	€ 15.747.671	2,18%
Klimaatactie, milieu, hulpbronefficiëntie en grondstoffen	€ 81.954.607	11,32%
Veilige samenlevingen: bescherming van vrijheid en veiligheid van Europa en de Europese burgers	€ 6.946.590	0,96%
Veilige, schone en efficiënte energie	€ 42.514.261	5,87%
Voedselveiligheid, duurzame landbouw en bosbouw, onderzoek voor zee-, kust- en binnenwater en de bio-economie	€ 41.252.796	5,70%

TOTAAL **€ 723.826.389**

EUROPA STEUNT UTRECHTSE INNOVATIE EN ECONOMIE

Bij de verdeling naar bestuurlijke thema's valt op dat bijna 66% van de Europese subsidies in de provincie Utrecht bijdragen aan het thema 'Economie en Innovatie'.

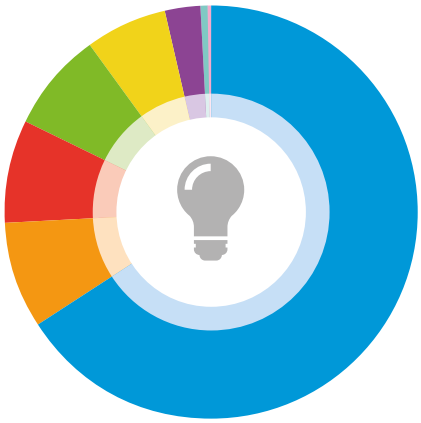

Bestuurlijk thema	Europese subsidie	Percentage
Economie en Innovatie	€ 476.836.582	65,88%
Milieu, Landschap en Natuur	€ 61.329.674	8,47%
Cultuur en Samenleving	€ 57.251.111	7,91%
Onderwijs en Arbeidsmarkt	€ 56.721.166	7,84%
Energie	€ 46.103.035	6,37%
Mobiliteit en Infrastructuur	€ 19.851.448	2,74%
Zorg en Welzijn	€ 4.890.375	0,68%
Toerisme en Recreatie	€ 842.998	0,12%

TOTAAL **€ 723.826.389**

Paul Bijvoet, project ACCESS

IN DE **PRAKTIJK**

SCOREwater
Zicht op water- en klimaatproblemen

Veertien partijen in Amersfoort, Barcelona en Gotenburg werken samen in het project SCOREwater. Zij ontwikkelen en testen ICT-oplossingen om water- en klimaatproblemen inzichtelijk te maken.

Elke stad binnen het project heeft daarbij een eigen focus. In Amersfoort ligt die op het klimaatbestendig inrichten van de stad door informatie en kennis te verzamelen. Dat gebeurt via professionele sensoren en burgerwetenschap. Projectpartners zijn de gemeente Amersfoort, HydroLogic, Civity en Future City Foundation, Meet Je Stad van broedplaats De WAR. Barcelona verzamelt data uit het riool om inzicht te krijgen in de gezondheid van de bevolking. Gotenburg werkt met een methode om de waterkwaliteit bij bouwplaatsen goed te meten. Daardoor kan vervuiling snel worden vastgesteld en aangepakt. Alle verzamelde kennis en data van de drie steden komen op een digitaal platform te staan, dat voor iedereen toegankelijk zal zijn.

De EU-bijdrage van € 5 miljoen komt uit het programma Horizon 2020, het Europese subsidieprogramma voor onderzoek en innovatie. Bijna € 1,8 miljoen daarvan is bestemd voor Nederland. De totale projectkosten zijn € 5,8 miljoen. Het project loopt van 2019 tot en met 2023.

www.scorewater.eu

IN DE **PRAKTIJK**

ACCESS
Slim energienetwerk van de toekomst

Amersfoort werkt hard om de CO_2-uitstoot terug te brengen en te stoppen met het gebruik van aardgas. Meer warmtepompen, elektrisch koken en elektrische auto's vragen naar verwachting om meer elektriciteit. De netbeheerder werkt daarom aan verzwaring van het elektriciteitsnet. De vraag is of ook het beter afstemmen van vraag en aanbod van elektriciteit een oplossing kan bieden. Om dat te onderzoeken, zijn EnergieVannu, Starke energy en de gemeente Amersfoort gestart met het project ACCESS: Advancing Communities towards low-Carbon Energy Smart Systems.

Met een slim energienet kunnen verschillende installaties op elkaar afgestemd worden. Denk aan batterijen, warmtepompen en zonnepanelen. Wat het ene huishouden over heeft, kan (tegen een vergoeding) door een buurtgenoot gebruikt worden en andersom. Bewoners en energieleveranciers krijgen hierdoor wel een andere rol. Ook zijn misschien andere (prijs) afspraken met de netbeheerder nodig. Het ACCESS project onderzoekt hoe het slimme energienet van de toekomst eruit kan zien en wat de voorwaarden moeten zijn.

Het project wordt mogelijk gemaakt met een financiële bijdrage van € 2,25 miljoen, waarvan € 350.000 voor Nederland, uit het programma Interreg North Sea Region. De totale projectkosten zijn € 4,5 miljoen, waarvan € 700.000 in Nederland.

www.northsearegion.eu/access

IN DE **PRAKTIJK**

NATUURLIJK HEEL LEUK!
Meer (eetbaar) groen voor verbinding

VOF 'Natuurlijk heel leuk' ontwikkelt in Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede verschillende natuurlijke speelplekken en een voedselbos. Door meer (eetbaar) groen en natuurlijke materialen toe te voegen, worden bestaande speelplekken weer spannend. Tussen de speelplekken komen groene verbindingsstroken met speelse en eetbare elementen.

Het project geeft kinderen de kans om samen te spelen, grenzen te verleggen en de natuur van heel dichtbij te beleven. Maar het zorgt ook voor verbinding: tussen mensen, kinderen én de natuur. Om te zorgen dat de speelplekken, natuurstroken en het voedselbos in goede staat blijven, komt er een beheer- en onderhoudsgroep. Daarin werken buurtbewoners samen met vrijwilligers en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Zij kunnen zo werkervaring opdoen. Ook asielzoekers en status-houders helpen mee.

Het project is genomineerd voor de Europese inspiratie Award van het Europees netwerk voor plattelandsontwikkeling.

De EU-bijdrage van € 60.000 komt vanuit LEADER Utrecht-Oost. De totale projectkosten zijn € 245.000. Het project loopt van 2019 tot en met 2022.

www.natuurlijkheelleuk.nl

IN DE **PRAKTIJK**

EQUAL-LIFE
Effecten omgeving op mentale gezondheid kinderen onderzocht

Welke omgevingsfactoren zorgen voor een goede ontwikkeling en mentale gezondheid bij kinderen en jongeren? Thuis, op school en onderweg? Het RIVM onderzoekt dit samen met twintig partners in het Europese project Equal-Life: Early Environmental quality and life-course mental health effects. Daarvoor worden gegevens van meer dan 250.000 kinderen en jongeren uit acht verschillende Europese landen gebruikt.

Heeft een kind toegang tot speelruimte? Is er ruimte voor het ontmoeten van anderen of juist niet? Zorgt de omgeving voor gezond gedrag of niet? Onderzoek naar de samenhang tussen omgevings-factoren en hun invloed op de mentale gezondheid bij kinderen is nog beperkt. Met het project Equal-Life is straks duidelijker hoe Utrecht een plek kan worden waar kinderen en jongeren mentaal gezond kunnen opgroeien.

Het project ontvangt een EU-bijdrage van bijna € 12 miljoen uit het programma Horizon 2020, het Europese subsidieprogramma voor onderzoek en innovatie. Daarvan ontvangen Utrechtse partners ruim € 2 miljoen. De totale projectkosten zijn € 13 miljoen. Het project loopt van 2020 - 2024.

www.equal-life.eu/en

EUROPA VERSTERKT
HET UTRECHTSE MKB

DE MEESTE SUBSIDIE GAAT NAAR ONDERZOEK & OPLEIDING...

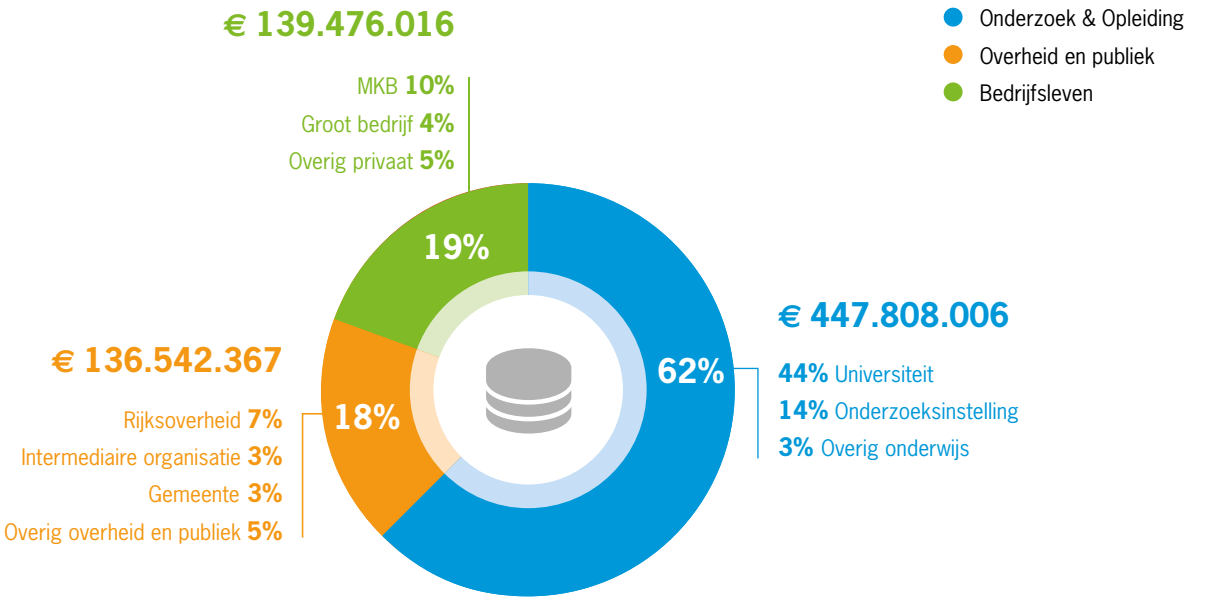

TOTAAL **€ 723.826.389**

...WEL KOMT HET GROOTSTE AANTAL DEELNEMERS UIT HET **MKB.**[2]

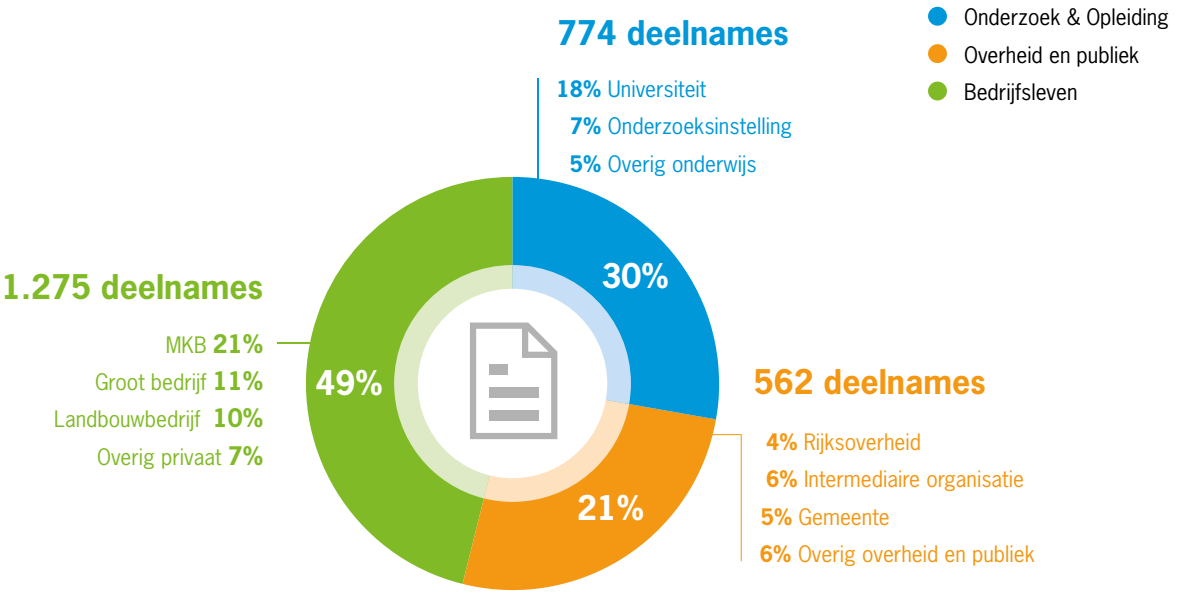

TOTAAL **2.611 deelnames**

[2] Onder 'aantal deelnames' is het aantal projectdeelnames weergegeven. Als een organisatie in zes projecten deelneemt, is deze organisatie zes keer meegeteld. In totaal zijn er 1.205 unieke organisaties in Utrecht die Europese subsidie hebben ontvangen.

Foto: Anko Stoffels

IN DE **PRAKTIJK**

WILDER LAND
Herstel van de biodiversiteit met (on)kruidenthee

De (on)kruidenthee van Wilder Land draagt bij aan het herstel van de biodiversiteit. Wilder Land zoekt daarvoor de samenwerking met boeren op. Op hun land worden kruiden ingezaaid die goed zijn voor de biodiversiteit, mooi zijn in het landschap én lekker zijn als (on)kruidenthee.

Met de gerealiseerde mobiele drogerij komt Wilder Land bij de boeren op het erf langs om de thee-kruiden te oogsten samen met bewoners van het gebied en mensen uit de stad. Tijdens deze oogst-feesten wordt van de theekruiden gelijk (streek)thee gemaakt. Ook is een kruiden- oogst- workshop ontwikkeld en een nieuw streekproduct: veenweiden-thee. Daarin komt de geschiedenis van het veen en de turf terug.

De (on)kruidenthee wordt verkocht via de webwinkel, in lokale boerderijwinkels en in horeca. De verwerking van de thee gebeurt voor een deel samen met een sociale werkplaats. De (on)kruidenthee verbindt zo stad en land, zorgt voor korte ketens en is een voorbeeld van lokale voedselproductie.

De EU-bijdrage van € 23.400 komt vanuit LEADER Weidse Veenweiden. De totale projectkosten zijn € 93.600. Het project liep van het voorjaar tot het najaar van 2020.

www.wilder-land.com

IN DE **PRAKTIJK**

SPOFFIN: ROUNDABOUT EUROPE
Europees netwerk van buitenkunst

Roundabout Europe werkt aan een Europees netwerk van buitenkunst. Twee jaar lang zijn vijf artiesten of gezelschappen geselecteerd. Zij mogen een residentie doen bij twee van de vijf festivals in dit project. De artiesten en gezelschappen krijgen coaching, de kans om op te treden en een nieuw publiek aan te spreken, te leren van professionals en andere artiesten en te werken aan hun netwerk. Bij de selectie is gekeken naar professionaliteit, duurzaamheid, de economische waarde en een zelfkritische blik, zonder de artistieke waarde uit het oog te verliezen.

De festivals in dit project zijn Imaginarius (Portugal), KoresponDance festival (Tsjechië), Out There (Engeland), Passage Festival (Denemarken) en Spoffin Festival (Nederland). De geselecteerde artiesten zijn Gracie&Cristian (Spanje), Holektiv (Tsjechië), Third Hand group (Slovenië), TwoMuch (Engeland), Etta Ermini Dance Theatre (Engeland) in 2020 en Upswing Circus (Engeland), Léa Dant (Frankrijk), BANDART (Hongarije), LUIT (Frankrijk) en Eliska Brtnicka (Tsjechië) in 2019.

De EU-bijdrage van € 200.000 komt vanuit Creative Europe. De looptijd was 2019 – 2021, maar door de coronacrisis is het project met een jaar verlengd. De provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort hebben bijgedragen aan de totstandkoming van het project.

www.spoffin.nl

IN DE **PRAKTIJK**

SIMACAN
Platform voor Europese samenwerking in transport en logistiek

Het open en leverancieronafhankelijke cloudplatform Simacan richt zich op digitale samenwerking in transport en logistiek. Het Simacan platform wordt nu omgebouwd naar een Europees Connected Transport platform. Daarmee speelt het platform in op de verdere digitalisering bij verladers en vervoerders in transport en logistiek.

Het platform richt zich vooral op informatie-uitwisseling tussen betrokken partijen, met bestaande systemen in de cabine van voertuigen. Informatie uit een digitale vrachtbrief wordt gekoppeld aan de actuele locatie van de vrachtwagen. Gebruikers kunnen een verlader toegang geven tot het platform om de actuele locatie en verwachte aankomst van een transport te volgen. Met deze ontwikkelingen ondersteunt Simacan ook het transport naar en in andere Europese landen.

De EU-bijdrage van ruim 2,3 miljoen komt uit het programma Horizon 2020, het Europese subsidieprogramma voor onderzoek en innovatie. De totale projectkosten zijn € 3 miljoen. Het project loopt van 2019 tot en met 2021.

www.simacan.com/horizon2020

IN DE **PRAKTIJK**

IRIS
Kanaleneiland-Zuid ingericht als duurzame stadswijk

IRIS werkt in Europa aan duurzame stadswijken van de toekomst en maakt Utrecht koploper in duurzame energie en elektrisch vervoer. Dat gebeurt in de wijk Kanaleneiland-Zuid. De Utrechtse partners Bo-Ex, gemeente Utrecht, LomboXnet, Universiteit Utrecht, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Utrecht Sustainability Institute, QBuzz, Stedin, Eneco, KPN en Civity en bewoners werken daar samen aan gezond, betaalbaar en prettig wonen.

Sociale huurwoningen van twaalf flatgebouwen worden bijna energieneutraal gemaakt. Ze krijgen slimme apparaten waar bewoners van kunnen profiteren. Ook komen er elektrische bussen die rijden op lokaal opgewekte zonne-energie. Elektrische deelauto's worden ingezet als batterijen op wielen. Zij geven energie terug aan de laadpaal dankzij het bidirectionele laadnetwerk Smart Solar Charging. Daarnaast werkt IRIS aan een digitaal platform, waarmee bijvoorbeeld slimme straatverlichting de luchtkwaliteit meet.

Ook de inbreng van bewoners wordt meegenomen. Om de straat veiliger over te steken, is bijvoorbeeld een zebrapad aangelegd dat oplicht wanneer een auto komt aanrijden.

De EU-bijdrage van ongeveer € 18 miljoen komt uit het programma Horizon 2020, Smart Cities en Communities. Daarvan is ongeveer € 5 miljoen voor de activiteiten in Utrecht. Het project loopt van 2017 - 2023.

www.iris-utrecht.nl

EUROPESE STEUN

BEREIKT DE HELE PROVINCIE

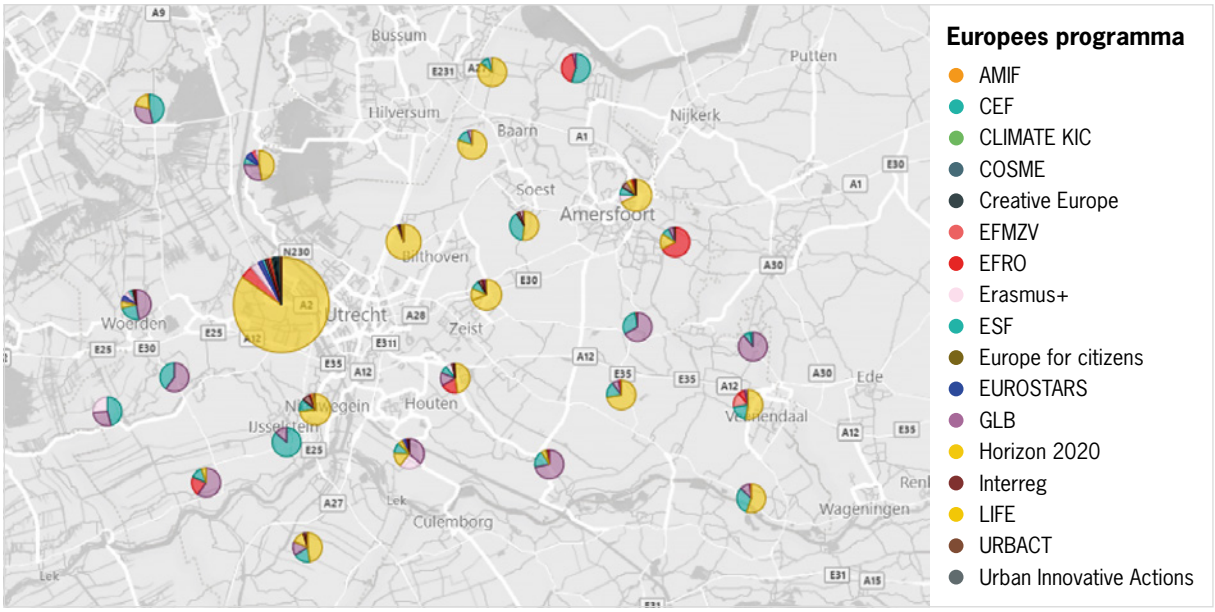

Gemeente	Europese subsidie	Percentage
Utrecht	€ 551.751.286	76,23%
De Bilt	€ 49.930.943	6,90%
Amersfoort	€ 25.857.185	3,57%
Nieuwegein	€ 19.472.469	2,69%
Zeist	€ 14.776.206	2,04%
Stichtse Vecht	€ 10.001.458	1,38%
Houten	€ 9.365.862	1,29%
Woerden	€ 7.049.288	0,97%
Leusden	€ 5.389.021	0,74%
Veenendaal	€ 4.943.998	0,68%
Bunnik	€ 4.847.389	0,67%
Vijfheerenlanden	€ 3.688.997	0,51%
Utrechtse Heuvelrug	€ 3.378.822	0,47%
De Ronde Venen	€ 2.567.902	0,35%
Baarn	€ 1.800.064	0,25%
Lopik	€ 1.723.494	0,24%
Wijk bij Duurstede	€ 1.529.833	0,21%
Soest	€ 1.423.060	0,20%
Overige gemeenten	€ 4.329.113	0,60%

TOTAAL **€ 723.826.389**

April 2021
Provincie Utrecht
Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
T 030 25 89 111